

Kerteminde
Kommune

Familieplejearbejdet i Kerteminde Kommune – viden og arbejdsgange

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
Plejek familier i samarbejde med Kerteminde kommune	3
Metode til undersøgelse og godkendelse af netværksplejek familier – sådan gør vi.....	6
Beskrivelse af arbejdsgange/netværksgodkendelse	7
Metoder til bedre match	8
Beskrivelse af arbejdsgange/match ved døgnpleje.....	10
Beskrivelse af arbejdsgange/match ved aflastning	12
Fritidsfamilier.....	13
Beskrivelse af arbejdsgange/match ved fritidsfamilier	16
Metoder til bedre anbringelse	18
Beskrivelse af arbejdsgange/nye anbringelser.....	20
Beskrivelse af arbejdsgange/eksisterende anbringelser	21
Råd og vejledningsbesøg samt tilsyn.....	22
Metode til bedre hjemgivelse	24
Beskrivelse af arbejdsgange/hjemgivelse	26
Når anbringelsen ikke lykkes/sammenbrud	27
Beskrivelse af arbejdsgange ved ikke- planlagt ophør af anbringelsen	28
Tilsyn med konkret godkendte plejek familier.....	29
Beskrivelse af arbejdsgange/tilsyn	30

Indledning

Følgende sider er en beskrivelse af de forskellige opgaver der er forbundet med familiepleje.

De første sider handler om det at være plejefamilie; hvilke forventninger er der til en plejefamilie, Kerteminde kommune samarbejder med, og hvad tilbyder kommunen plejefamilierne.

Herefter følger fem metodeafsnit, som i kort form fortæller, hvordan vi arbejder med anbringelser i plejefamilier.

Første afsnit "Metode til undersøgelse og godkendelse af netværksplejefamilier – sådan gør vi" er en kort beskrivelse af den metode vi anvender og som lever op til hvad nyeste forskning anbefaler.

Andet afsnit "Metoder til bedre match" beskriver en praksis, som medvirker til at minimere risikoen for sammenbrud i anbringelsen. Praksis er inspireret af Københavns Kommune, som har udviklet metoden.

Tredje afsnit "Metode til bedre anbringelse" beskriver, hvordan vi kan være med til at kvalificere plejefamilierne yderligere, og tillige medvirke til færre sammenbrud i anbringelserne. Metoden er i overensstemmelse med den kommende lovændring på familieplejeområdet.

Fjerde afsnit "Metode til bedre hjemgivelse" beskriver, hvordan vi kan understøtte plejefamilier i processen, når deres plejebarn skal flytte hjem til deres familie og hvorfor det er så vigtigt. Endvidere beskrives hvordan vi støtter familien med at blive klar til at få deres barn hjem.

Femte afsnit "Tilsyn med konkret godkendte plejefamilier" beskriver hvordan loven efterleves, dvs. hvordan såvel sagsbehandler som familieplejekonsulent tager ansvar for, at forholdene for barnet i plejefamilien kontinuerligt er betryggende.

Efter hvert afsnit er der tillige en beskrivelse af arbejdsgangene for de forskellige opgaver; heraf fremgår også hvem der deltager i hvilke opgaver, og hvis ansvar/kompetence der hører til opgaven.

Den sidste side giver et overblik over de samlede opgaver og tidsforbrug.

Januar 2019

Susan Løfwall

Familieplejekonsulent

Marianne Højbjerg

Familieplejekonsulent

Plejefamilier i samarbejde med Kerteminde kommune

At være plejefamilie er at tilbyde en livslang relation.

Gode plejefamilier evner at sætte sig ud over en snæver professionalisme, og tager børnene ind i deres familier på lige fod med deres egne børn og skaber dybe relationer, som fortsat består efter anbringelsens afslutning. Plejefamilier, der er lyttende, støttende og nærværende, der evner og har lyst til at skabe en tæt relation til et barn, der ikke er deres eget, er dem hvor barnet ofte vil opleve anbringelsen som god, og hvor barnet møder tillid og omsorg.

Plejeforældrenes engagement i barnet, deres følelsesmæssige involvering og deres anerkendelse af barnet på lige fod med egne børn, er de bedste forudsigelser for, om plejeforældrene kan tænkes at afbryde en anbringelse eller ej.

At være plejefamilie er både et arbejde og en menneskelig investering i at åbne sin familie for udsatte børn og unge. Her skal plejeforældre være opmærksomme på, at egne børn også bliver involveret – på godt og ondt- i den opgave, det er, at få et barn/en ung til at vokse og knytte sig til nye mennesker.

At være plejefamilie er også at kunne rumme et plejebarn med dets vigtigste tilknytninger og relationer. Det er ofte forældrene, men også søskende, bedsteforældre, venner, tidligere omsorgspersoner mv. Plejefamiliens overordnede opgave er at hjælpe barnet med at skabe kontinuitet og sammenhæng. Heri ligger bl.a. opgaven med at etablere eller bevare kontakt til barnets forældre og få skabt et samarbejde, der er inddragende og respektfuldt.

Et godt samarbejde mellem forældre og plejeforældre er meget betydningsfuldt for at sikre barnet et godt anbringelsesforløb. Derfor forventes det af plejeforældrene, at de yder en stor indsats for at samarbejdet etableres og lykkes. Opleves det som vanskeligt, skal plejeforældrene bede om hjælp til at overkomme udfordringerne straks de kan mærke, de er udfordret.

Plejefamilien giver løbende forældrene informationer om barnets hverdag. Det kan være hver eller hver anden uge, og det kan være en opringning, en mail eller en SMS. Det er en god idé både at fortælle om hverdagens små sejre og det, der er svært. I det omfang, det er muligt, deltager forældrene i begivenheder i barnets liv, f.eks. fødselsdag, konfirmation, sygehusophold, idrætsopvisninger eller lignende. Inden beslutninger om forældrenes deltagelse træffes, er det afgørende at lytte til barnet.

Plejefamiliens arbejde med at integrere barnet i sin nye familie handler bl.a. om at tilstræbe en gensidig tilpasning mellem barn og plejefamilie. Plejefamilien bør derfor ikke stille krav om barnets ubetingede tilpasning til plejefamiliens regler og normer.

Et godt samarbejde med forvaltningen er ligeledes en forudsætning for at en anbringelse kan blive vellykket. En åben dialog og klare rammer sat op fra forvaltningens side er medvirkende til kvalitet i plejeforholdet.

Plejefamilien samarbejder tillige med dagtilbud, skoler, PPR, sygehus eller andre. Her forventes ligeledes en åben dialog fra plejefamiliens side med skyldig hensyntagen til tavshedspligten.

Forskning har vist, at plejebørn i særlig grad har behov for at kende og forstå deres livshistorie og deres familie. At blive adskilt fra sine forældre og anbragt i en anden familie kan skabe kaos i plejebarnets oplevelse af sig selv og sit tilhørsforhold. I værste fald risikerer man, at barnet svækkes i sin evne til at kunne tilknytte sig nye omsorgspersoner¹.

Derfor har plejefamilien en vigtig opgave med at hjælpe plejebarnet med at få indsigt i sin livshistorie. Plejefamilien kan snakke med plejebarnet og sammen med det søge oplysninger og skabe sammenhæng. Plejefamilien får hjælp til opgaven af familieplejekonsulenterne og ved at bruge diverse bøger; f.eks. "Min historie" (grundbog) samt 8 temabørnebøger.

Familieplejekonsulenterne hjælper plejefamilien med at håndtere de udfordringer, der opstår undervejs i plejeforløbet. Det kan være hjælp til at håndtere egne følelser, forældresamarbejde, dilemmaer i forbindelse med samvær eller vejledning om, hvor plejefamilien kan få yderligere hjælp og støtte, f.eks. hvis barnet har en diagnose.

Som plejefamilie forpligter man sig til at deltage i supervision. Det gør man dels fordi det er et (lov)krav, og dels for at udvikle sig som plejefamilie. Supervisionen foregår i kommunens Familiehus og forestås af to psykologer. Omfanget er som udgangspunkt 6-8 gange årligt, men tilpasses efter den enkelte situation og aftales med barnets sagsbehandler.

Man forpligter sig ligeledes til at deltage i kurser; minimum to kursusdage om året. Kommunen tilbyder 4 forskellige kurser årligt som plejefamilien kan vælge imellem, men man kan også selv finde et kursus, man finder relevant og evt. søge om at få kursusudgiften dækket ved sagsbehandler.

Plejefamilier kan ligesom alle andre mennesker komme i krise eller blive ramt af forhold, der ryster plejefamilien for en tid. Der kan være tale om alvorlig sygdom, sorg og død. Det er plejebarnets vilkår, - det, der rammer plejefamilien, rammer også barnet, - lige som det ville have gjort i barnets eget hjem. Når krisen rammer, er det vigtigt at gøre sit bedste for at være opmærksom på barnet. Der kan også blive tale om en ekstra indsats i form af professionel rådgivning til plejefamilien. Med mindre det er helt åbenlyst, at plejefamilien ikke over overskuelig tid vil være tilbage på deres normale funktions niveau, forbliver plejebarnet i plejefamilien.

Plejefamilien arbejder efter en handleplan, som sagsbehandler har udarbejdet sammen med barnets forældre. 2 gange årligt udfylder plejefamilien en ICS statusskrivelse, som beskriver barnets progression og fortsatte udfordringer. For at lette arbejdet med at beskrive dette, anbefales det plejefamilier at skrive dagbog. På den måde husker man også de små, men vigtige ting, der sker med barnet i forløbet. Statusskrivelsen og andre fortrolige dokumenter opbevares og sendes gennem IT systemet Sofus Family.

Barnets samvær med biologisk familie er ofte en undervurderet opgave ved etablering af en plejeaanbringelse. Der er tre former for samvær; overvåget samvær, støttet samvær, almindeligt samvær i barnets familie eller i plejefamilien.

¹ Marianne Folden: "Plejefamilie – gaver og opgaver"

Samvær skal være til barnets bedste! Det betyder, at rammen sættes af sagsbehandler. Inden der træffes afgørelse, inddrages familieplejekonsulenten. Barnets perspektiv på samvær inddrages, herunder er der fokus på, hvordan samvær kan skabe livskvalitet for barnet. Det vurderes, hvordan samværet kan forløbe konfliktfrit og uden at barnet kommer i en loyalitetskonflikt. Plejefamilien forventes at støtte barnet med forberedelse inden samværet og med viden om, hvad der skal ske efter samværet. Barnets efterfølgende erfaringer med samvær tages alvorligt, og kan evt. betyde, at rammen ændres.

Konflikter mellem plejeforældre og biologiske forældre om samvær bør undgås, da det er meget ødelæggende for barnet og dets trivsel. Plejefamilien skal således aldrig tale nedladende om barnets forældre eller på anden vis signalere, at de er eller gør det forkerte. Plejefamilien kan få brug for vejledning eller supervision til at håndtere oplevelser og følelser i forbindelse med samvær.

Forskning viser, at enighed mellem barnets omsorgspersoner er afgørende for et plejebarns udvikling – at uenigheder og uløste konflikter hæmmer det anbragte barns udvikling, uanset hvad de går ud på. Derfor er det afgørende, at der sættes alt ind på at få samarbejdet til fungere så godt som muligt. Det gælder også i forhold til barnets professionelle netværk, hvor der også let kan opstå uenigheder på grund af parternes forskellige viden og forskellige opgaver samt forskellig følelsesmæssigt engagement i barnet.

For de biologiske forældre og barnet, er det vigtigt, hvis plejefamilien kan møde den biologiske familie med en indsigt i, at de står i en smertelig situation, idet de har "mistet" deres barn. De har mistet identitet som forældre og de kan fremstå både med sorg og med vrede. De har under alle omstændigheder brug for at blive anerkendt som barnets forældre og værdsættes som sådan, og de har brug for at møde forståelse for, at deres livsbetingelser har forhindret dem i at blive de gode forældre, som de selv havde ønsket at blive. Lykkes plejefamilien med at møde forældre på denne måde, mærker plejebarnet det og behøver derfor ikke at føle sig forkert ved at have positive følelser overfor forældrene. Herved er plejefamilien på vej til et styrket samarbejde, og til at give barnet ro.

Ovenstående vidner om de mange og store krav, vi stiller til plejefamilier. Derfor giver det også god mening at plejefamilier kontinuerligt udvikler sig ved hjælp af kurser, vejledning og supervision og evt. igennem deltagelse i netværksgrupper.

Såvel sagsbehandlere som familieplejekonsulenter værdsætter det store arbejde, plejefamilier hver dag udfører 24/7. Vi håber vi får vist plejefamilierne vores anerkendelse, når vi er på vejlednings- eller tilsynsbesøg hos plejefamilierne.

En gang om året sender familieplejekonsulenterne et nyhedsbrev ud til alle plejefamilier. Her fremgår det, hvad der har optaget os det seneste år og hvad der er på vej fremover. En gang om året afholder vi et sensommerarrangement, hvor vi mødes med alle de plejefamilier, Kerteminde kommune samarbejder med. Formålet er at få faglig inspiration af en udefra kommende foredragsholder, ligesom vi kan møde og hilse på kendte og på nye plejefamilier.

Metode til undersøgelse og godkendelse af netværksplejefamilier

– sådan gør vi

Nyere forskning peger på, at forældres mentaliseringsevne har stor betydning for børns følelsesmæssige udvikling og en tryk tilknytning. I det kliniske arbejde med sårbare forældre, og i godkendelse af plejeforældre og adoptivforældre, er der således god grund til at beskæftige sig med forældres og omsorgspersoners mentaliseringsevne for på den måde at få et billede af de relationelle vilkår, barnet vokser op under, eller vil vokse op under. "Mentalisering avler mentalisering" og især i mødet med omsorgssvigtede og traumatiserede børn og unge er det centralt, at de tilbydes omsorgspersoner som formår at mentalisere. Mentalisering kan defineres som "fokus på mentale tilstande hos en selv og hos andre, især i forbindelse med forklaring af adfærd", eller helt kort som "at have sindet på sinde".

I vores undersøgelse af familier, der søger om godkendelser, har vi særligt fokus på såvel tilknytningsevne som mentaliserings evne.

Undersøgelsen er tidskrævende og foregår ved flere besøg.

Tilknytning – 1. besøg

- ✓ Interview om begge forældres tilknytningsevne
- ✓ Interview om egen tilknytningshistorie og refleksioner over egen opvækst
- ✓ Følelsesmæssig oplevelse af forældreskabet
- ✓ Oplevelse af afvisning
- ✓ Relationen til plejebarnet og opdragelse af plejebarnet
- ✓ Relationen til plejebarnets forældre og øvrige familie

Mentalisering – 2. besøg

- ✓ Interview om begge forældres mentaliserings evne
- ✓ Plejeforældrenes syn på forholdet til plejebarnet
- ✓ Plejeforældrenes refleksioner over emotionelle omsorgserfaringer
- ✓ Plejeforældrenes relation til egne forældre i opvæksten

Øvrige forhold der belyses i undersøgelsen

- ✓ Motivation og erfaring med plejefamilieopgaven
- ✓ Helbredsmæssige forhold og livsstil
- ✓ Refleksioner over samarbejdet med professionelle
- ✓ Beskæftigelse og økonomi
- ✓ Fysiske rammer
- ✓ Eventuelle egne børn, og interview med dem

Beskrivelse af arbejdsgange/netværksgodkendelse

Opgave	Ansvar	Deltagere
Undersøgelse af familie til netværkspleje		
Oplysningsskema sendes til familien	Familieplejekonsulent	
Børne-og straffeattester indhentes	Familieplejekonsulent	
§ 50 undersøgelse og handleplan vedr. det konkrete barn videregives til familieplejekonsulent	Sagsbehandler	
Sagen oprettes i Sofus	Familieplejekonsulent	
1. besøg i plejefamilien aftales og afvikles	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og plejefamilien
2. besøg i plejefamilien aftales og afvikles	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og plejefamilien
Interviews nedskrives i rapportform	Familieplejekonsulent	
Vurdering	Familieplejekonsulent	
Vurdering af matchet	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Tilbage melding til plejefamilien/høring	Familieplejekonsulent	
Endelig godkendelse, godkendelsesblanket og besked til sagsbehandler	Familieplejekonsulent	

Metoder til bedre match

Møder mellem familieplejekonsulent, sagsbehandler, barn og forældre øger muligheden for at skabe et godt match mellem et barn og en plejefamilie.

Mange børn og forældre oplever imidlertid, at de hægtes af og ikke inddrages i processen med at finde en plejefamilie. Det kan føre til vrede og mistillid til systemet, der i sidste ende kan blive rettet mod plejefamilien. "For at en familieplejeanbringelse kan lykkes, er det derfor væsentligt, at børn og forældre inddrages i selve matchningen, så de føler sig hørt, anerkendt og respekteret"².

Ovenstående kommer fra Videns center for anbragte børn og unge i Københavns kommune, som i samarbejde med Egmontfonden har afsluttet et toårigt aktionsforsknings- og metodeudviklingsprojekt "Det Gode Match". Projektet resulterede i en metodeguide og to evalueringsrapporter.

Nedenstående procesforløb er derfor inspireret af metodeguiden, og vi følger til dels anvisningerne med hensyn til de forskellige møder og mødedeltagere.

Forud for matchning afholdes:

- **Samarbejdsrunde** mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent
- **Forventningssamtale** med forældre, sagsbehandler og familieplejekonsulent **forud** for anbringelsen
- **Forventningssamtale** med sagsbehandler, barnet og familieplejekonsulent **forud** for anbringelsen

Samarbejdsrundet

- Formålet er at sikre, at sagsbehandler og familieplejekonsulent har den samme viden = grobund for konstruktivt samarbejde
- At drøfte metodiske tiltag
- Kalendersætte fremtidige fællesmøder

Idé til indhold i samarbejdsrundet

- Anbringelsesgrundlaget (§ 50 undersøgelsens konklusion)
- Handleplan og tidsperspektivet
- Familieforhold
- Indsatser og udredninger
- Samvær
- Samarbejde med forældre
- Afstemning (forventning til plejefamilien, kompetencer, geografi, børn, dyr)
-
-

² Metodeguide – til kvalificering af arbejdet med at matche et barn og en plejefamilie, 2017

Drøftelse af metodiske tiltag

- Drøfte hvilke tiltag der vil være relevante
- Hvem har ansvar for hvad
- Hvordan holdes familien opdateret
- Konkrete aftaler om ansvarsfordeling

Forventningssamtaler

Inden der er truffet beslutning om en given plejefamilie til barnet

- Samtale med barnet (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Samtale med forældrene (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Samtale med plejeforældrene (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Samtale med forældre og plejeforældre (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Samtale med plejeforældre, familien, barnet (sagsbehandler og familieplejekonsulent)

Når barnet er flyttet i plejefamilie

- Opstartsforløb for plejefamilien planlægges (familieplejekonsulent)
- Opfølgende samtale med plejeforældre (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Opfølgende samtale med familien (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Samarbejdsrunde mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent – formidling af viden/afgørelser
- Statusrunde indenfor 14 dage (sagsbehandler indkalder)
- Se "Metoder til bedre anbringelse" og "Beskrivelse af arbejdsgange"

At finde en potentiel plejefamilie til det konkrete barn

Familieplejekonsulent søger efter en ledig plejefamilie via Tilbudsportalen, når relevant materiale vedrørende barnet er modtaget fra sagsbehandler.

Når potentielle plejefamilier er valgt ud, kontaktes plejefamilierne telefonisk eller pr. mail, (er de ledige, er de interesserede).

Herefter gennemføres samtaler med barnet og med familien sammen med sagsbehandler (forventningssamtaler).

Familieplejekonsulent aftaler herefter et besøg hos plejefamilien, hvor sagsbehandler også deltager. Plejefamilien beskriver sig selv nærmere, og plejefamilien hører om det konkrete barn, der skal i pleje/aflastning.

Herefter besøger familien plejefamilien sammen med familieplejekonsulent og sagsbehandler.

Er der enighed om, at plejefamilien vil være et godt match til barnet, besøger barnet plejefamilien sammen med sin familie, sagsbehandler og familieplejekonsulent.

Er alle parter enige om, at det vil være et godt match, planlægges indflytning i plejefamilien.

Beskrivelse af arbejdsgange/match ved døgnpleje

Opgave: <i>Match ved døgnpleje</i>	Ansvar	Deltagere
Matchskema udfyldes inkl. Vederlag og omfang	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
§ 50 undersøgelse	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
Handleplan	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
Samarbejds møde, hvem gør hvad hvornår	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Søgning på Tilbudsportalen o.a.	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent
Forventningssamtale	Sagsbehandler	Sagsbehandler, familieplejekonsulent og barnet
Forventningssamtale	Sagsbehandler	Sagsbehandler, familieplejekonsulent og forældre
Besøg i potentiel plejefamilie	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Vurdering af matchet	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Tilbage melding fra plejefamilien	Plejefamilien	Plejefamilien og familieplejekonsulent
Kontrakt indhold aftales	Sagsbehandler	Sagsbehandler, teamleder og koordinator
Besøg i potentiel plejefamilie med familie	Sagsbehandler	Sagsbehandler, forældre og familieplejekonsulent
Besøg i potentiel plejefamilie med familie og barnet	Sagsbehandler	Sagsbehandler, forældre og barn samt familieplejekonsulent

fortsættes på næste side

Opgave: Match ved døgnpleje	Ansvar	Deltagere
Kontrakt sendes til familieplejekonsulent, der lægger den i Sofus	Sagsbehandler	Sagsbehandler og familieplejekonsulent
Kontrakten underskrives, og plejefamilien meddeler familieplejekonsulent, at den er underskrevet	Plejefamilie	
Kontrakten sendes til lønningskontoret og eller til administrativ medarbejder	Familieplejekonsulent	
Start på anbringelse	Sagsbehandler	
Opfølgning 1. gang efter 14 dage, herefter hver 3. md. Eller hver 6. md.	Sagsbehandler	Samarbejdspartnere
Vejledningsbesøg hver 4. uge (det første år)	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og plejefamilien

Beskrivelse af arbejdsgange/match ved aflastning

Opgave <i>Match ved aflastning</i>	Ansvar	Deltagere
Matchskema udfyldes inkl. Vederlag og omfang	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
§ 50 undersøgelse	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
Handleplan	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
Forventningssamtale	Familieplejekonsulent	Forældre, sagsbehandler, familieplejekonsulent
Forventningssamtale	Familieplejekonsulent	Barnet, sagsbehandler, familieplejekonsulent
Søgning på Tilbudsportalen o.a.	Familieplejekonsulent	
Besøg i potentiel plejefamilie	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Vurdering af matchet	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Tilbage melding fra plejefamilien	Plejefamilien	
Kontrakt indhold aftales	Sagsbehandler	Sagsbehandler, teamleder og koordinator
Besøg i potentiel plejefamilie med familie	Familieplejekonsulent og sagsbehandler	Familieplejekonsulent og sagsbehandler og bio forældre
Besøg i potentiel plejefamilie med familie og barnet	Familieplejekonsulent og sagsbehandler	Familieplejekonsulent, sagsbehandler, bio forældre og barn
Planlægning af opstart	Sagsbehandler	Sagsbehandler, plejefamilie og biofamilie
Kontrakt sendes til familieplejekonsulent	Sagsbehandler	Familieplejekonsulent
Start på aflastning	Sagsbehandler	

Fritidsfamilier

Hvad er en fritidsfamilie?

En fritidsfamilie er en familie, der har lyst og overskud til i hverdagen efter skole at tilbyde et eller flere børn gode og stabile rammer. Fritidsfamilien skal tillige være indstillet på at tilbyde aflastning hver 4. weekend fra fredag efter skole til søndag eftermiddag. Fritidsfamilien er en familie, der har overskud til at guide og motivere barnet, således at de børn der tilbydes en fritidsfamilie, får mulighed for at udvikle sig på lige vilkår som jævnaldrende.

En fritidsfamilie er en familie, der for en periode på minimum et halvt til et helt år træder til, når der mangler overskud i den biologiske familie.

Formål

Fritidsfamilier har til formål at understøtte børn i alderen 6 – 15 år i at udvikle sig sundt og aldersvarende i familiære rammer (jf. ICS).

Mål

Gennem tilbud om en fritidsfamilie forventes:

- At barnet får en voksenkontakt og nogle stabile rammer, der skal understøtte barnets mentale udvikling og trivsel
- At barnet får en voksenkontakt, der kan støtte og vejlede om kost, hygiejne og livsførelse
- At voksne understøtter barnets skolegang, herunder stabilt fremmøde i skole og igennem lektielæsning
- At voksne understøtter barnets sociale liv igennem en fritidsaktivitet samt legeaftaler

Målgruppe

Målgruppen er skolebørn i alderen 6-15 år, der bor hjemme. Børnenes forældre har ikke det fornødne overskud til at understøtte barnets sundhedsmæssige, sociale og faglige udvikling optimalt.

Børnene kan have forskellige baggrunde. Ens for dem er, at de har brug for øget voksenkontakt og støtte i stabile rammer som et supplement til deres egen familie.

Målgruppen kan visiteres til en fritidsfamilie som et §11-forløb eller en foranstaltning.

Opgave

Opgaven i hverdagene er at hente børnene fra skole eller SFO og tilbyde barnet nærvær og omsorg i familiære rammer. Udover nærvær og kontakt skal fritidsfamilien involvere sig i barnets skole og fritid. Fritidsfamilien skal tilbyde barnet et sundt aftensmåltid og understøtte en sund livsstil med god kost og motion, samt være opmærksom på den personlige hygiejne. Dette kunne være i form af at følge barnet til

tandlæge eller tilbyde barnet et bad. Fritidsfamilien skal ligeledes være indstillet på at støtte barnet i fritidsinteresser og venskaber og følge barnet til en fritidsinteresse/sport og understøtte gode legeaftaler.

Frivillighed kan indtænkes som en måde at sikre, at børnenes fritidsliv bliver sammenhængende, sådan at børnene f.eks. også kommer til kampe eller stævner i weekenderne.

Fritidsfamilien skal være indstillet på et tæt samarbejde med de biologiske forældre og Familierådgivningen, således at den biologisk familie oplever sig inddraget og fortsat bevarer deres integritet, og at indsatsen igennem et tæt samarbejde er helhedsorienteret. Fritidsfamilien kan evt. også skulle understøtte den biologiske familie i samarbejdet med skolen.

Fritidsfamilien vil have barnet mellem 2 og 4 hverdage om ugen efter skole indtil kl. 19.

Opgaven kan også omfatte at have barnet i aflastning en weekend fra fredag til søndag om måneden og/eller at have barnet en uge i sommerferien.

Fritidsfamilien skal være indstillet på, at barnet akut kan have behov for at overnatte.

Visitation

Sagsbehandleren visiterer til en fritidsfamilie efter Servicelovens § 11.stk.3.4, når der ikke er behov for overnatning.

Er der behov for overnatning visiteres efter § 52.stk.3.5.

Godkendelse

En fritidsfamilie skal have en generel godkendelse ved Social Tilsyn Syd. Fritidsfamilien skal selv henvende sig til Socialtilsynet herom før ansættelse.

Honorering

Fritidsfamilien tilbydes tre vederlag pr. dag for et barn, når der er visiteret efter §11.stk.3.4.

Lønnen er på fem vederlag pr. dag for et barn, når der er visiteret efter § 52.stk.3.5.

2. barn udløser 50 % af vederlagene, mens 3. barn udløser 25 % af vederlagene.

Desuden honoreres for kost, logi, transportudgifter mv. (KL's Taksttabel og Statens Taksttabel følges).

Er der visiteret efter §11, stk. 3.4 honoreres aflastning i weekender fra fredag til søndag med fire vederlag pr. dag.

Er der visiteret efter § 52, stk. 3.5 honoreres aflastning i weekender fra fredag til søndag med fem vederlag pr. dag.

En uges sommerferie honoreres efter ovenstående.

Ophør af foranstaltning

Når barnet ikke længere har behov for en fritidsfamilie, skal det forinden ophør af foranstaltningen indtænkes, om relationen mellem barn og fritidsfamilie kan bevares fremadrettet. Ophøret af foranstaltningen skal planlægges, så det sker så nænsomt mod barn og fritidsfamilie som muligt.

Beskrivelse af arbejdsgange/match ved fritidsfamilier

Opgave <i>Match ved fritidsfamilier</i>	Ansvar	Deltagere
Matchskema udfyldes inkl. Vederlag og omfang	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
§ 50 undersøgelse	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
Handleplan	Sagsbehandler	Sagsbehandler sender til familieplejekonsulent
Forventningssamtale	Sagsbehandler og familieplejekonsulent	Forældre, sagsbehandler, familieplejekonsulent
Forventningssamtale	Sagsbehandler og familieplejekonsulent	Barnet, sagsbehandler, familieplejekonsulent
Søgning på Tilbudsportalen o.a.	Familieplejekonsulent	
Besøg i potentiel fritidsfamilie	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Vurdering af matchet	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og sagsbehandler
Tilbage melding fra fritidsfamilien	Plejefamilien	
Kontrakt indhold aftales, herunder opstartsforløb	Sagsbehandler	Sagsbehandler, teamleder og koordinator
Besøg i potentiel fritidsfamilie med forældre	Familieplejekonsulent og sagsbehandler/ U-team	Familieplejekonsulent og sagsbehandler/U-team og forældre
Besøg i potentiel fritidsfamilie med forældre og barnet	Familieplejekonsulent og sagsbehandler/U-team	Familieplejekonsulent og sagsbehandler/U-team og forældre og barnet

Opgave <i>Match ved fritidsfamilie</i>	Ansvar	Deltagere
Kontrakt sendes til underskrift	Sagsbehandler	
Start på ophold i fritidsfamilie	Sagsbehandler	

Metoder til bedre anbringelse

Forskning peger på, at sammenbrud ofte finder sted kort tid efter, at anbringelsen er etableret. En undersøgelse peger på, at to tredjedele af de sammenbrud, der finder sted, sker inden for det første år af anbringelsen.

Følgende praksis anvendes ved alle (ny)anbringelser i plejefamilier.

Tæt støttede opstartsforløb foretages ved familieplejekonsulenterne; det vil sige hyppig opfølgning (vejledningsbesøg) det første år af anbringelsen i plejefamilien, minimum hver 4. uge, dog efter behov (råd, vejledning og sparring).

Derudover:

- Én opfølgende samtale med plejeforældre (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Én opfølgende samtale med familien (sagsbehandler og familieplejekonsulent)
- Statusmøde første gang efter 14 dage, herefter hver 3. eller hver 6. måned (sagsbehandler)
- Deltagelse i statusmøde minimum 1 gang årligt (familieplejekonsulent)
- Samarbejdsrunde mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent – formidling af viden/afgørelser

I den opfølgende samtale efter anbringelsen med deltagelse af plejefamilien, familieplejekonsulent, sagsbehandler spørges til:

- ✓ Barnets første tid hos jer
- ✓ Hvad kan bekymre jer efter barnet er flyttet ind hos jer?
- ✓ Hvad gør I for at barnet kan trives i familien?
- ✓ Hvordan hjælper I barnet når det er stresset og ked af det?
- ✓ Hvordan tager I hensyn til barnets kostvaner?
- ✓ Har barnet kontakt til de personer som har særlig betydning for barnet?
- ✓ Hvordan oplever I samarbejdet med forældrene?
- ✓ Hvordan hjælper I hinanden med opgaven?
- ✓ Overskud/ressourcer i familien
- ✓ Plejefamiliens egne børn, - accept, reaktioner
- ✓ Fokuspunkter der kan udvikles på
- ✓ Deltagelse i supervision

I den opfølgende samtale efter anbringelsen med forældre, med deltagelse af sagsbehandler og familieplejekonsulent spørges til:

- ✓ Plejebarnets start og reaktioner
- ✓ Dagtilbud/ skoletilbud, - på plads?
- ✓ Samvær
- ✓ Samarbejde med plejefamilien
- ✓ Barnets trivsel i plejefamilien
- ✓ Barnets kontakt til netværk

Hyppige opfølgingsmøder i plejefamilien og med familien kan tillige medvirke til at forebygge eller afspænde konflikter på et tidligt tidspunkt.

Supervision/sparring/råd/vejledning

Foruden ovenstående formaliserede møder, vil der være behov for supervision til plejefamilien. Denne forestås primært af kommunens Familiehus. Der tilbydes 6-8 sessioner i grupper årligt.

De fleste plejefamilier har behov yderligere. Det kan være sparring på hverdagskonflikter, samværsproblematikker, egne børn/plejebørn, plejebørns særlige udfordringer, ferie med plejebarnet, økonomi, mv. Særligt i begyndelsen af anbringelsesforløbet er behovet for sparring stort. Plejefamilierne opfordres til at kontakte familieplejekonsulenten ved behov for sparring.

Beskrivelse af arbejdsgange/nye anbringelser

Opgave: Nye anbringelser	Ansvar	Deltagere
Opfølgende samtale efter anbringelsen med plejeforældre	Familieplejekonsulent	Plejefamilie, sagsbehandler, familieplejekonsulent
1. Opfølgning 14 dage efter anbringelsen med forældre, og plejefamilie	Sagsbehandler	Forældre, plejefamilie, sagsbehandler, familieplejekonsulent
Statusmøder hver. 3. md. eller hver 6. måned.	Sagsbehandler	Relevante for barnet
Familieplejekonsulent deltager i statusmøde 1 gang årligt	Sagsbehandler	Relevante for barnet
Samarbejds møde mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent (formidling af viden/nye afgørelser)	Sagsbehandler	Sagsbehandler og familieplejekonsulent
Tæt støttet opstartsforløb; vejledningsbesøg hver 4. uge	Familieplejekonsulent	Plejefamilien og familieplejekonsulent
Supervisions tilbud i kommunens familiehus 6-8 gange årligt	Sagsbehandler/ Familieplejekonsulent	Plejefamilier og supervisorer
Kursusdeltagelse, minimum 2 dage årligt	Familieplejekonsulent	Plejefamilier og familieplejekonsulent, evt. sagsbehandlere

Beskrivelse af arbejdsgange/eksisterende anbringelser

Opgave	Ansvar	Deltagere
Råd og vejledning ca. hver 3. md eller efter behov	Familieplejekonsulent	Plejefamilie og familieplejekonsulent
Supervision 6-8 seancer årligt (gruppe)	Sagsbehandler og familieplejekonsulenter henviser	Supervisorer, plejefamilie og andre plejefamilier
Statusmøde som familieplejekonsulent deltager i 1 gang årligt	Sagsbehandler	Sagsbehandler, familie, familieplejekonsulent og plejefamilie
Tilsyn (konkrete og netværksplejefamilier) – døgn-og aflastningsfamilier	Familieplejekonsulent	Plejefamilie og familieplejekonsulent

Råd og vejledningsbesøg samt tilsyn

Løbende vejledning af plejefamilier/aflastningsfamilier

”Kommunalbestyrelsen skal sikre, at plejefamilier får den fornødne støtte, kurser, efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang” (SL § 66a stk. 4).

Formålet med vejledning skal forstås som en hjælp til plejefamilier til at kunne reflektere over deres arbejde. Det er hensigten, at plejefamilierne får styrket deres evne til refleksion over udviklingsmuligheder og dilemmaer. Et eksempel kan være en plejefamilie, der kan have vanskeligt ved at være vidne til den behandling, som forældrene udsætter deres barn for, når de har barnet på samvær.

At tage imod et barn og inkludere det i egen familie byder ikke kun på praktiske, men også følelsesmæssige udfordringer. Et plejeforhold får betydning for alle medlemmerne i plejeforældrenes familie og særligt plejeforældrenes egne hjemmeboende børn eller udeboende børn.

Her kan familieplejekonsulenten bl.a. facilitere processer, hvor plejeforældrene får hjælp til at være tro mod egne følelser og forskelligheder i de følelser, de har for egne børn og plejebarnet.

Plejefamilien kan også få behov for vejledning om, hvor den kan få yderligere støtte og vejledning, f.eks. særlig sagkyndig supervision i forhold til et barns specifikke problemer med f.eks. diagnoser som Asperger, ADHD mv.

Familieplejekonsulenterne arbejder med at støtte plejefamilier i at

- Sætte sig ind i, hvad det vil sige at være plejebarn
- Give den støtte og hjælp, som plejebarnet har behov for
- Kunne rumme både plejebarnet og plejebarnets familie
- Give plejebarnet følelsen af at være ligestillet med plejefamiliens biologiske børn
- Udvide empati

Det gør vi bl.a. ved at

- Møde plejefamilien nysgerrigt på det, der udfordrer dem
- Understøtte plejefamilien i at se/finde nye veje
- Understøtte plejefamilien til at bevare lysten og gejsten til at være plejefamilie
- Understøtte samarbejdet med øvrige omkring barnet
- Understøtte plejefamilien i at udfærdige ICS udtalelser

Antal besøg og kontinuitet vurderes individuelt ud fra hver enkelt plejefamilie, – dog er det i opstarten vigtig med hyppige besøg for at sikre en god kontakt, og få skabt tillid i det gensidige samarbejde.

Herefter vurderes det, ud fra en pædagogfaglig vurdering, om 4 besøg årligt vil være realistisk til at sikre kvaliteten og udviklingen i plejefamilien.

Kvaliteten i vejledningen og årsag til sammen brud i anbringelsen er koblet i Ankestyrelsens praksisundersøgelse, 2014³.

Det prioriteres derfor højt, at yde kvalificeret vejledning til vores plejefamilier.

Tilsynsforpligtelse

Den anbringende kommune har tilsynsforpligtelsen⁴ med konkret godkendte plejefamilier og netværksplejefamilier. I udøvelsen af tilsynet, skal det sikres, at det grundlag, hvorpå kommunen godkendte plejefamilien som egnet til at tage det bestemte barn i pleje, fortsat er til stede. Gennem tilsynet skal kommunen således sikre, at de forhold, som familien oprindeligt blev godkendt ud fra, ikke har ændret sig.

Endvidere skal kommunen gennem tilsynet sikre, at barnets anbringelsesforløb er tilfredsstillende og at barnet trives i plejefamilien. Kommunen har alene det fulde ansvar for anbringelsen, herunder for at anbringelser sker under betryggende rammer.

På tilsynsbesøget som normalt er anmeldt og dermed aftalt i forvejen, anvendes en dagsorden med 12 punkter, som drøftes. Ud over disse punkter har plejefamilien lejlighed til at stille spørgsmål, og deres aktuelle udfordringer gennemgås. Et tilsynsbesøg har som regel en varighed af 1½ time, i nogle tilfælde 2 timer, hvis der er særlige punkter eller issues fra et tidligere besøg eller tilsyn eller der er flere børn.

Efter tilsynsbesøget udfærdiges et referat, som journaliseres i plejefamiliens sag i Sofus Family og referatet tilgår plejefamilien.

Der føres tilsyn med ovenstående plejefamilier 1 gang årligt, med mindre der viser sig at være behov for flere i de konkrete familier.

³ Ankestyrelsens undersøgelse af samarbejdet mellem plejefamilier og kommuner, delundersøgelse 2, 2014

⁴ Soc.min.vejl. 9007 af 7/1 2014

Metode til bedre hjemgivelse

Børn og unge **hjemgivet** fra anbringelse er på en række forhold relativt dårligere stillet end anbragte (Egelund, Hestbæk & Andersen 2004; Egelund et al. 2008; Lausten et al. 2013).

Fx har 46 pct. af de 11-årige hjemgivne ingen ugentlige fritidsaktiviteter, 14 pct. af de 15-årige hjemgivne unge angiver, at de står uden skolegang og mange risikofaktorer, såvel individuelle (fx selvskadende adfærd, kriminell adfærd eller brug af illegale stoffer) som kontekstuelle (fx mødre med psykiatriske diagnoser, mødre som står udenfor beskæftigelse, eller som defineres som fattige) er fortsat til stede i de hjemgivne børns liv.

Denne viden bør medføre, at vi stiller store krav til planlægningen af hjemgivelsesprocessen og udførelsen af den. Det er tillige af stor betydning, at plejefamilien orienteres tidligt og inddrages i processen, så de bedst muligt kan støtte op om deres plejebarn. Dertil kommer, at nødvendige informationer og viden tilflyder plejefamilien, så den ikke føler sig hægtet af. Endvidere er det vigtigt at bevare plejefamiliens lyst og motivation til både fortsat kontakt med plejebarnet, men også til at modtage nye børn.

For barnet er det af stor betydning, at barnets familie er forberedt og klar til at modtage det med alt hvad det indebærer. Derfor afholdes der altid et netværksmøde eller en familierådslagning, hvor barnets betydningsfulde personer deltager og der lægges plan for, hvordan indflytningen kan ske hensigtsmæssigt, og hvem der støtter barnet og forældrene i, at overgangen bliver så hensynsfuld som mulig.

Familieplejekonsulenterne inddrages straks i processen, når beslutning om hjemgivelse er truffet. Formålet er at støtte plejefamilien med råd og vejledning om den forestående afslutning på et kortere eller længere anbringelsesforløb. Der kan også være behov for at støtte plejefamilien med at understøtte relationen og kontakten til det hjemgivne barn, hvis det er hensigtsmæssigt.

Der er fire formål med denne praksis:

- ✓ Sikre en bedre afslutning i plejefamilien for barnet
- ✓ Sikre en bedre afslutning for plejefamilien
- ✓ Fastholde plejefamiliens lyst og motivation til at fortsætte som plejefamilie
- ✓ Sikre barnet en glidende og omsorgsfuld overgang til at blive integreret i egen familie igen

Følgende møder gennemføres i forbindelse med hjemgivelse:

- Et møde mellem sagsbehandler og familieplejekonsulent
 - Mødet er et samarbejds møde, hvor sagsbehandler orienterer om baggrund for beslutningen, og hvor det kan drøftes, hvordan den videre proces bedst tilrettelægges.
- Et møde mellem plejefamilie, sagsbehandler og familieplejekonsulent
 - Mødet er et samarbejds møde, hvor sagsbehandler fortæller plejefamilien om baggrund for beslutningen samt tidshorisont. Plejefamilien orienteres om den proces, der skal pågås, og inviteres til at bidrage med input, da den kender plejebarnet bedst. Endelig proces besluttet.

- Et møde efterfølgende mellem plejefamilie og familieplejekonsulent pr. md. indtil barnet er hjemgivet, ca. 3-6 møder
 - Møderne har til formål at støtte plejefamiliens egen proces med løsrivelse, sorg, accept og forståelse.

- Et netværksmøde eller en familierådslagning
 - Netværksmødet/ familierådslagningen har til formål at lette overgangen for barnet og bidrage til, at betydningsfulde personer i barnets liv støtter op om barnet og familien.

Beskrivelse af arbejdsgange/hjemgivelse

Opgave <i>Hjemgivelse</i>	Ansvar	Deltagere
Møde om baggrunden for beslutning om hjemgivelse	Sagsbehandler	Sagsbehandler og familieplejekonsulent
Møde om baggrunden for beslutning om hjemgivelse	Sagsbehandler	Sagsbehandler, plejefamilie og familieplejekonsulent
Vejledningsbesøg i forbindelse med hjemgivelse, 1 pr. md. Frem til hjemgivelsen er gennemført	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og plejefamilien
Netværksmøde eller Familierådslagning	Sagsbehandler	Sagsbehandler/ samordner og betydningsfulde personer for barnet

Når anbringelsen ikke lykkes/sammenbrud

Hvis en anbringelse ikke lykkes og ophører før tid, vil det påvirke hele plejefamiliens og plejebarnets liv.

Forskning inden for dette område viser, at anbragte børn i mange tilfælde oplever yderligere tab ved hjemgivelse eller genanbringelse⁵. "Det er tydeligvis et problem at miste kontakten til de steder, man har opholdt sig, fordi det for mange har indebåret en oplevelse af at miste kontakten til dele af sin historie".

Det er vigtigt, at der tages godt hånd om alle parter, og har barnet boet i plejefamilien i længere tid, og der er en tæt relation, skal det sikres, at relationen bevares.

Forskningsresultater peger på, at hjemgivelse grundet i forældrenes ønsker i en række tilfælde udvikler sig u hensigtsmæssigt set i forhold til barnets behov.

For plejefamilien er det vigtigt at få hjælp og støtte til at bearbejde sammenbruddet. Her viser forskning også at "plejefamilier har behov for at bearbejde, evaluere og gennemtænke de såvel positive som negative oplevelser, der har været i forbindelse med plejeforholdet, særligt i de tilfælde, hvor der er tale om ikke-planlagte ophør. Manglende hjælp til at bearbejde oplevelsen øger risikoen for, at potentielt gode plejefamilier bliver skræmt fra at fortsætte som plejefamilie, eller at plejefamilien vælger at få et nyt plejebarn for at dække tabet af det mistede".⁶

Der skal således tages hånd om såvel barnet som plejefamilien. Det betyder, at de professionelle omkring barnet tager ansvar for at hjælpe med at opretholde en kontakt med plejefamilien, uanset årsagen til ophøret. Har dette været begrundet i konflikt, forsøges denne løst, evt. med hjælp af konfliktmægler.

⁵ Brønserud og Dessau, 2001

⁶ Brønserud og Dessau, 2001

Beskrivelse af arbejdsgange ved ikke-planlagt ophør af anbringelsen

Opgave	Ansvar	Deltagere
Definere årsagen til ophør (konflikt, forældrenes ønske, barnets ønske, plejefamiliens ønske, sagsbehandlers vurdering) i alt 3 samtaler	Sagsbehandler	Sagsbehandler og barnet/den unge Sagsbehandler og forældre Sagsbehandler, plejefamilien og familieplejekonsulent
Beslutning om hvad barnet skal efter plejefamilien	Sagsbehandler	Sagsbehandler og forældre, evt. barnet
Aftaler om barnets fortsatte kontakt med plejefamilien	Sagsbehandler	Plejefamilien, barnet og forældre
Supervision til plejefamilien	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent/Familiehus og plejefamilien

Tilsyn med konkret godkendte plejefamilier

Det påhviler anbringende kommune at føre tilsyn med konkret godkendte plejefamilier⁷.

Der føres ikke et driftsorienteret tilsyn, men et personrettet tilsyn jf. SL § 148 (sagsbehandlers ansvar)

Derudover skal det sikres, at det grundlag, hvorpå kommunen godkendte plejefamilien til at tage et bestemt barn i pleje, stadig er til stede. Gennem tilsynet skal kommunen således sikre, at de forhold, som familien oprindeligt blev godkendt ud fra, ikke har ændret sig (familieplejekonsulentens ansvar).

Det personrettede tilsyn føres jf. Sverigesmodellen hver 3. måned (sagsbehandler).

At godkendelsesgrundlaget fortsat er til stede i plejefamilien sikres ved et årligt tilsyn ved familieplejekonsulenten.

Derudover kommer familieplejekonsulenten på vejledningsbesøg i plejefamilien hver 3. måned eller efter behov.

⁷ Soc.min. vejl. 9007 af 7.1.2014, pkt. 115.

Beskrivelse af arbejdsgange/tilsyn

Opgave Tilsyn	Ansvar	Deltagere
Personrettet tilsyn hver 3. måned	Sagsbehandler	Sagsbehandler, barnet og relevante deltagere
Årligt tilsynsbesøg (sikre godkendelsesgrundlaget er til stede)	Familieplejekonsulent	Plejefamilie og familieplejekonsulent
Vejledningsbesøg i forbindelse med plejeopgaven efter behov	Familieplejekonsulent	Familieplejekonsulent og plejefamilien